

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in the United States. Issued every day except Sundays and legal holidays. 75,000 Readers.

Največji slovenski dnevnik v Združenih državah. Vredn. za vse leto \$4.00. Za pol leta \$3.00. Za New York celo leto \$7.00. Za inozemstvo celo leto \$7.00.

TELEFON: CHelsea 3-1242

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CHelsea 3-1242

No. 190. — Štev. 190.

NEW YORK, FRIDAY, AUGUST 14, 1936 — PETEK, 14. AVGUSTA, 1936

Volume XLIV. — Letnik XLIV.

PRODIRANJE ŠPANSKIH UPORNIKOV VSTAVLJENO

ŠPANSKA VLADA JE UGODILA ULTIMATUNEMČIJE TER IZPUSTILA POSADKO JUNKERJEVEGA LETALA

Uporniki so bili poraženi pri San Sebastianu in Irunu. — Vladne čete bodo pričele ofenzivo sorniku za hrptom. — Belgijci prišli vladnim četam na pomoč. — Pomoč prihaja iz Francije.

SAN SEBASTIAN, Španka, 13. avgusta. — Vladne čete so v sredo zvečer premagale upornike, ki so oblegali San Sebastian in Irun in bodo pričele ofenzivo proti sovražnikovemu hrptom.

V vročih bojih, ki so trajali ves dan in v katerih so se borile tudi ženske, so bili uporniki vrženi iz ugodnih postojank pred obema mestoma ter jim je tako zaprta pot do severnega obrežja.

Vladna artilerija, pri kateri so bile večinoma ženske, je razbila fašistične baterije na njihovih postojankah na Picoketa gorovju, ki obvladuje Irun. — Proti večeru so se pričele tri četrtine uporne armade umikati proti Pamploni.

Vladnim četam v Arliazu so pomagali francoski socijalistični artileristi in videti je bilo spretno vodstvo pri strojnica na gori Treh kron.

Zenske v delavskih hlačah so prinašale topovske krogle, moški pa so merili in streljali. Topovi so večinoma stari po 15 let, izstrelki pa so bili izdelani leta 1910.

V Irun je dospelo 25 belgijskih prostovoljcev ter so takoj stopili v bojno vrsto z vladnimi četami. Rekli so, da je na potu še 2000 Belgijcev na ladji, ki bo v Pasejas pripeljala tudi mnogo municije.

Tri baterije francoskih prostovoljcev z novimi francoskimi topovi se je peljalo skozi Veor na potu v Oyarzun.

Dalje proti jugu pa so bile vržene nove prostovoljne čete proti afriški armadi, katero je pripeljal čez Gibraltarsko morskno ožino general Franco.

Vlada zatrjuje, da je v včerajšnjih bojih dosegla mnogo uspehov. Zavzeta so bila mesta Albacete, Toledo, Guadalajara in otok Ibiza.

BERLIN, Nemčija, 13. avgusta. — Na nemški ultimatum, ki je zahteval od španske vlade, da izpusti posadko nemškega Junker aeroplana, katerega so v nedeljo zajele vladne čete, je španska vlada odgovorila s tem, da je izpustila posadko in aeroplan.

Ultimatum je zagrozil takojšnje prekinjene diplomatskih zvez, čemur navadno sledi napoved vojne, ako letalci niso izpuščeni.

Aeroplan je bil namenjen za španske upornike in je v nedeljo pristal v Barajaz blizu Madrida, toda se takoj dvignil s tremi Nemci in enim Špancem, ko so izvedeli, da se nahaja Madrid še vedno v rokah vladnih čet. Ker je zmanjkalo bencina, je aeroplan moral zopet pristati v Azuagi, kjer so ga vladne čete zaplenile.

SEVILA, Španka, 13. avgusta. — Poveljnik uporne armade general Francisco pripravljaja svoje zračno brodoge za napad na Madrid. V tem brodoge je 20 nemških Junker aeroplanov za metanje bomb in pet nemških zasledovalnih aeroplanov ter 7 italijanskih Caproni aeroplanov.

Z zračnim napadom na Madrid odläša general Franco samo zato, da se prične s svojo celo armado pomikati proti glavnemu mestu.

Marokanske čete z juga so še šest milj od Badajoz ob portugalski meji združile s severno armado generala Mole. Uporniki zatrjujejo, da bo Badajoz padel v 24 urah.

F. Knox obljublja porazdelitev bogastva

STAVKA PRED VELIKO POROTO

Zvezne oblasti v Arkansasu so zaključile svojo preiskavo. — Kršene so bile postave o suženjstvu.

WASHINGTON, D. C., 13. avgusta. — Generalni pravnik Cummings je naznanil, da bo justični departament veliki poroti predložil dokazilni material o kršenju zvezne postave proti suženjstvu v stavki pri Share Cropper Co.

Ravnokar zaključena preiskava justičnega departamenta ni našla nikakega dokaza, da je bila kršena poštna ali uvozna postava, pač pa je dognala, da so bile kršene postave glede suženjstva, vsled česar je justični departament mnenja, da je opravičen, da celo zadevo izroči veliki poroti v Little Rock, Ark. Pred veliko poroto bo zadevo zastopal posebni zastopnik generalnega pravdnika George P. Jones.

Vsi podatki glede pretepanja Miss Sue Bladgen v Memphis, Tenn., so bili že pred enim mesecem izročeni governerju države Arkansas Futrellu v nadaljnje poslovanje.

POŽAROV NI MOGOČE POGASITI

V Minnesoti in Wisconsinu jih ni mogoče omejiti. — Gasilcem primanjkuje gasilskih priprav.

ST. PAUL, Minn., 13. avgusta. — Prebivalci Minnesote in Wisconsinu so v novih skrbeh, da gozdnih požarov zaradi pomanjkanja gasilskih priprav in zaradi močnih vetrov ne bo mogoče pogasiti.

Gozdni komisar Grover Conzet je rekel, da v Minnesoti z vsakim dnem postaja večja nevarnost, četudi se bori proti požarom 9000 mož.

“Država je porabila že vsa sredstva, ki so ji bila na razpolago,” je rekel Conzet. “Toda vse je brez vsake koristi proti sili požarov.”

Kot pravi gozdarski komisar, je država naročila 300 ročnih brizgaln. Tovarne delajo noč in dan, da jih izdelajo.

Dosedanja škoda se presega \$100,000. Stroški gašenja znašajo \$15,000. V Kabetogama okraju gori 400 akrov gozdov in 400 mož skuša požar pogasiti.

Za te požare so največ odgovorni brezbrizni kadilci in strela.

Advertise in "Glas Naroda"

J. L. LEWIS BO GOVORIL ZA ROOSEVELTA

V svojem govoru bo odgovoril Greenu. — Wm. Green zahteva, da je delavstvo pri volitvah nevtralnno.

WASHINGTON, D. C., 13. avgusta. — Ko je predsednik American Federation of Labor William Green izjavil, da bo delavska federacija obdržala svojo tradicionalno “nepristransko” politiko, je predsednik premogarske unije John L. Lewis naznanil, da bo imel v Pensylvaniji več govorov, v katerih bo priporočal F. D. Rooseveltovo zopetno izvolitev. Lewis je ustanovitelj “nepristranske delavske lige”, ki podpira Roosevelta.

Green je na konvenciji natakarjev v Rochester, N. Y., izjavil, da se bo delavska federacija, kot prejšnja leta, omejila na to, da naj delavci sami proučujejo platforme obeh večjih političnih strank ter naj volijo po svojem prepričanju. Green je ostro napadel “upornike” ter jim očital, da je njih namen razbiti delavsko organizacijo. Konečno je rekel Green, da je prihodnji cilj delavske federacije vpeljava 30-urnega delovnega tedna.

TRJE OČETJE TROJCKOV

WEST PALM BEACH, Fla., 13. avgusta. — Trojčki, ki so bili pred desetimi meseci rojeni Mrs. Lois Miller, imajo sedaj tri očete.

Že več tednov se pogajata pred sodiščem za očetovstvo trojčkov Louis J. Pierre iz Miami in T. J. Miller, s katerim se je mati trojčkov poročila po njihovem rojstvu. Sedaj pa je prišel še ločeni mož Millerjeve, Audrey K. Johnson, ki trdi, da je oče trojčkov.

Sodnik E. C. Chillingworth kateremu je bil ta Salomonov problem že preveč, ko sta se dva moža potegovala za očetovstvo, je dvignil v obupu roke kvišku ter svetoval Johnsonu, da sodišču predloži svoje zahteve z dokazi.

Mrs. Miller je še bila Johnsonova žena, ko so bili trojčki rojeni, toda tedaj je nista več živela skupaj. Ko sta bila ločena, se je žena poročila z Millerjem. Pozneje pa je Pierre stopil pred sodišče z zatrdom, da je oče trojčkov.

Sodnik Chillingworth ni mogel razsoditi, kdo je pravi oče ter je otroke prepustil materi v oskrbo.

Treba bo obuditi modrega Salomona, da bo pravično razsodil to zamotano očetovstvo.

BLUM DOLOČIL DAN ZA IZJAVO NEVTRALNOSTI

Po 17. avgustu bo Francija šla svojo pot. — Italija zahteva, da vse države prepovedo privatno pomoč.

PARIZ, Francija, 13. avgusta. — Francoska vlada je pustila do 17. avgusta čas, da države sklenejo nevtralnno sporazum v španski državljanski vojni. Ako do 17. avgusta ne pride med njimi do nikakega sporazuma, se bo poslužila svoje pravice in bo špansko vlado zalagala z orožjem.

Francoski vladni krogi mnogo bolj žele, da bi države razglasile svojo nevtralnno, kot pa da bi odklonile francoski predlog. Toda vlada je odločna v svojem sklepu, da bo v tej borbi podpirala špansko vlado, ako hote Nemčija in Italija podpirali upornike.

Francoski časopisi stranke desnice že sedaj ostro napadajo Blumovo vlado, ker je španski vladi že poslala aeroplan in ker dovoljuje svojim državljanom, da podpirajo madridsko vlado.

Ti časopisi pravijo, da je vlada kriva, ker dovoljuje pošiljati denar španski vladi in nabiranje prostovoljcev z a špansko vladno armado, da Italija za svoj pristop k nevtralnno navaja svoje pogoje in da Nemčija na francoski predlog še do danes ni uradno odgovorila.

Vlada bo jutri v posebni seji razpravljala o položaju na Špankem, pri tem pa upa, da bo do 17. avgusta prišlo med evropskimi državami do sporazuma glede nevtralnno.

Francoska vlada bo v kratkem odgovorila na Mussolinijeve pridržke glede nevtralnno. Mussolini je zahteval, da morajo vse evropske države v španski državljanski vojni ostati nevtralnne in da prepovejo vsako privatno moč tej ali oni stranki.

Francoska vlada pa zatrjuje, da po postavah v Franciji in v Angliji vlada ne more svojim državljanom prepovedati prostovoljne službe v španski državljanski vojni in tudi ne more prepovedati svojim podnikom pošiljati denarja tej ali oni stranki.

Francoska vlada bo Mussoliniju odgovorila, da je pripravljena ugoditi njihovi zahtevi v soglasju s francosko postavo.

MADRID BO BAJE PADEL 20. AVGUSTA

LIZBONA, Portugalsko, 13. avgusta. — General Miguel Cabanellas piše v listu “Diario da Lisboa”, da bodo vstali dne 20. avgusta zavzeli Madrid.

VSI DELAVCI NAJ POSTANEJO DELNIČARJI NAROD. BOGASTVA

HUNTINGTON, W. Va., 13. avgusta. — Na tukajšnji državni republikanski konvenciji je bil glavni govornik republikanski podpredsedniški kandidat Frank Knox, ki se je zavzemal za resnično porazdelitev ameriškega bogastva. To bi bilo pa mogoče le v slučaju, če bi vsi delavci postali delničarji korporacij.

SPORAZUM GLEDE TURISTOV

Pogajatelji so se sporazumeli v načelih. — Odpraviti hočejo vse ovire za turiste.

DUNAJ, Avstrija, 13. avgusta. — Uradno poročilo pravi, da bo v kratkem dosežen sporazum med nemškimi in avstrijskimi delegati v Berlinu glede turističnega prometa in trgovine.

Obe delegaciji ste se sporazumeli, da bo Nemčija opustila 1000 mark pristojbine za potniški list v Avstriji, Avstrija pa bo tudi preklcala svojo odredbo, po kateri je bilo skoro nemogoče potovati v Nemčijo.

Največja težava pri teh pogajanjih je, ker Nemčija neče turistom izdajati tujega denarja, Avstrija pa ne mara od Nemčije kupovati industrijskih izdelkov, da pokrije izdatke nemških turistov v Avstriji.

BERLIN, Nemčija, 13. avgusta. — Med drugim je v pogajanjih med Nemčijo in Avstrijo prišlo do sporazuma, da bo Avstrija nemške industrijske izdelke in premog plačala z živino, konji, sirom in smetano.

Sedanji sporazum je samo prvi korak do večjega razmaha avstrijske nemške trgovine. V zvezi s tem je bil prekinjen nemško - italijanski potovalni sporazum, da more Nemčija porabiti italijanske lire za nakup italijanskih interesov v Avstriji.

MEHIKA SE BOJI FAŠISTOV

MEXICO, Mehika, 11. avgusta. — Boječ se fašistične vstaje skupine delodajalcev in vojaških krogov, ki so dobili pogum vsled dogodkov na Špankem, se ljudska fronta naglo pripravlja, da v kali zatre vsako vstajo.

Policija natančno zasleduje delovanje fašistične organizacije zlatosrajčnikov.

LINDBERGH NAJ BI SE NASELIL NA ŠVEDSKEM

KODANJ, Dansko, 13. avgusta. — Letaku Charlesu Lindberghu so ponudili v dar veliko posestvo na Švedskem, če bi se hotel naseliti tam. Lindbergh se še ni odločil, če bo dar sprejel ali ne.

— V naši ameriški družbi, — je dejal, — naj bi ne bilo nobenega nasprotja med delavci in akcijskarji. Naš kapitalistični sistem temelji na korporacijah, velikih in malih. Ta kapitalistični sistem je v splošnem dober, dasi ne vlada v njem pravo razmerje. Pomisliti je pa treba, da je naš kapitalizem zgradil največjo produktivnost, kar jih pomni zgodovina človeštva. Nikjer niso delavci tako dobro plačani kot baš v Ameriki. Oni, ki skušajo ta sistem uničiti ter ne nudijo zanj nobenega nadomestila, so največji sovražniki dežele.

— Želim, da bi bili delavci deležni dobičkov tega sistema. To je ponekod že uveljavljeno, toda treba je splošno uveljaviti. Narodno bogastvo je treba primerno porazdeliti, kar se mora le na ta način zgoditi, da postanejo delavci delničarji velikih in malih korporacij.

Kandidat je izjavil, da svetovne depresije niso povzročili finančniki, veletrgovci ali farmerji, pač je pa posledica vojne razaranja, kateremu so sledile nenaravne razmere v trgovini in valutah.

Smrtna kosa.

Včeraj zjutraj je umrl rojak Frank Zaman v starosti 52 let in zapušča vdovo ter tri sinove v Brooklynu. Njegovo truplo leži pri pogrebnihi Schaffer, 4th Avenue vogal 42 St., Brooklynu, N. Y.

RUSKA LETALCA STA SE DVIGNILA

FAIRBANKS, Alaska, 13. avgusta. — Ruska letalca Sigmund Levanovski in pa Victor Levhenko, ki nameravata vpriporiti polet iz Californije v Moskvo, sta se danes tukaj dvignila. Njun prihodnji cilj je mesto Nome. Vreme imata izbornno.

POZOR newyorški rojaki!

Farani slovenske cerkve v New Yorku prirede v nedeljo, dne 16. avgusta piknik v Emerald Parku. Piknik bo v vsakem vremenu. Začetek ob dveh popokdne. Ker bo to prvi in edini cerkveni piknik v tem letu, je pričakovati velike udeležbe.

NAROČITE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH

"Glas Naroda"

(A Corporation)

Owned and Published by

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

Frank Sakar, President

L. Benedit, Trezor.

Place of business of the corporation and addresses of above officers:

214 West 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"

(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Table with subscription rates for US, Canada, and Europe.

Subscription Yearly \$6.00

Do not send money orders or checks. Cash only. Please allow 10 days for delivery.

Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenem nedelj in praznikov

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y. Telephone: CHelsea 3-1242

ZASČITA PRED SOVRAŽNIKOV

Zvezna vlada je sklenila odvesti v notranjost dežele ter na nekaterih varnih in urejenih krajih spraviti zlate zaloge, nahajajoče se v zveznih rezervnih bankah v vzhodnih in zapadnih obrežnih mestih.

Do tega so jo dovedli vojaški in strateški razlogi.

Lani je vzela iz rezervne banke v San Franciscu za dve milijardi zlate ter ga dala odvesti v Denver. Zdaj je na vrsti New York, odkoder bodo prepeljali za štirideset petsto milijonov dolarjev zlata v Fort Knox v državi Kentucky.

V državi Kentucky je nekakšno središče prebivalstva vseh Združenih držav in bo baje vsled tega zlato tam najprimerneje spravljeno.

Dasi niso imele Združene države nad sto let na svojem pragu nobenega sovražnika, — strah pred špansko invazijo za časa kubanske vojne ni bil upravičen — smatra skrbna vlada za svojo nalogo, da pravočasno spravi svoje najvažnejše zaklade na krajih, kjer bodo za slučaj nevarnosti zaščiteni in jih bo lahko branili.

Pod newyorskimi bankami so sicer rafinirano zaščitene oklopne kleti, posebno so pa zavarovane shrambe zvezne rezervne banke v dolenjem delu mesta, in bi trajalo najbrž več mesecev, predno bi se jih mogel polastiti zmagovit sovražnik. Kakorhitro bi napravil izstrelek odprtino, bi shrambo takoj zalila voda.

Iz New Yorka bo odpeljano zlato v Fort Knox na 300 železniških vagonih, kar se pač ne bo zgodilo iz zgolj strateških razlogov.

Odkar ni več mogoče izmenjati bankovcev za zlat denar, so zlate rezerve mrtve in praktično brez pomena. Služijo edino za poravnavo razlik, ki se pojavijo v vnanji trgovini.

Na razpolago je treba imeti za par sto milijonov dolarjev zlata, ker se utegnejo danes ali jutri valute evropskih dežel tako izboljšati, da se bo zopet izplačevalo kupovati zlato od Amerike.

Tudi za ta slučaj so se preskrbeli ter pustili v New Yorku nekaj drobiža, namreč za poldrugo milijardo dolarjev zlata.

Značilno je, da je pred leti neki evropski bistrovid prekoval, da bo nekega dne potušil New York potres in da bodo razvalina požrli valovi.

Zvezna vlada se tega prerokovanja najbrž ni ustrašila, ampak so jo drugi vzroki napotili, da bo spravila zlato na varno.

Prevoz zlatih zalog bo veljal osem milijonov dolarjev. Zlato bo pa stražila noč in dan močna vojaška posadka.

Dopisi.

Chicago, Ill.

Ker sem šele novinka v Chicagu, zaenkrat ne bom nič pisala o delavskih razmerah. Kakor slišim, se povsod enaka pesem poje. Nekateri delajo, drugi so na reliefu.

Omeniti moram, da mi tukaj bolj ugaja kot v Pennsylvaniji. Chicago je krasno mesto posebno zato, ker je vse zeleno. Nekaj posebnega so lepa drevesa ob cestah.

Omeniti moram, da smo bili preteklo nedeljo v Wisconsin. Peljali smo se mimo Michigankega jezera, ob katerem se svet veseli in ribiče lovi. V Wisconsin ima moj mož zemljišče. Res je lepa ravnina in zelo lepo je proti Milwaukee, samo to je škoda, ker je vse tako suho, da bi se človek kar zjokal. Živina nima kaj jesti, ampak le gleda in se nadležnim muham brani. Letina je popolnoma uničena, le koruza ali turšica ni tako prizadeta. Znan mi je družina Pavlovich, hrvatske narodnosti. Mož ima stanovanje v Chicagu, kjer dela par dni, žena in družina pa stanuje v nekem garaži v Wisconsinu. Celotno leto so se trudili za prazen nič, leta bo konec, pa bodo imeli toliko kot spomladi.

Naj bo dovolj za danes. Pozdrav vsem čitateljem lista "Glas Naroda".

Antonia Kern.

San Francisco, Cal.

Prejel sem od vas potrdilo za podaljšanje naročnine. Prihodnjic vam bom poslal za pol leta, ker se mislim tukaj za stalno ustanoviti.

Kot vidim in čitam novice iz raznih držav, je skoro povsod enako z delom. Tukaj je sicer nekoliko boljše, ako kdo ne more druge dobiti dela, mu ga dajo pri W. P. A., da zasluži 60 dolarjev na mesec. Kar pod mestni okraj spada, plačajo pa \$55. Jaz delam 20 milj južno od mesta v San Mateo County ter me vožnja stane več kot \$5 na mesec. Upam, da v kratkem dobim tukaj v kakšni tovarni delo v strojnem oddelku, ker sem več pri raznih strojih. Tako bom tudi malo več zaslužil. Zadnjič sem dobil več listov iz Cleveland, O. Poslal mi jih je moj prijatelj, za kar mu lepa hvala. Med tem ko je po vzvodu in osrednjem zapadu

S pozdravom! Frank Zajc, 378 - 3rd Street, San Francisco, Cal.

huda vročina in velika suša, tako da se na sto tisoče farmerjev seli v druge države, posebno iz North in South Dakote, tukaj pa ne vemo za vročino, ker je bolj hladno kot pa gorko. Tukaj je vsako uro drugačno vreme. Večinoma piha severo zapadni mrzel veter, tako, da gospoda vedno vrhnje sukne nosijo. Posebno noči so hladne. Pač žalostno, da je na srednjem zapadu tako. Jaz sem že bil po tistih krajih.

Za farmersko letino mi ni znano, pa kot slišim, bo tudi slaba, ker ni bilo že dolgo nič dežja, dasi tukaj umetno namakajo zemljo. Med naše Slovence bolj malo zahajam, vsled česar mi niso nič znane slovenske novice. Mislim, da naši ljudje večina delajo, kateri so zmožni za kako delo.

Vsem državljanom bi priporočal ponovno izvolitev Franklina Roosevelta. Mogoče bo vendar enkrat konec te dolgotrajne depresije. Še marsikaj bi napisal, pa mogoče ne bi bilo za list. Kar se pihače tiče, jo je več kot preveč in tudi ni predraga, samo bolj slabo je. Salonov je dosti in so vsi dobro obiskani, poleg tega imajo pa še večina v hotelih in apartment hišah opojno pijačo.

Toraj naj zadostuje za sedaj, pa o priliki še kaj. Lepo pozdravljam vse čitatelje in čitateljice lista Glas Naroda, posebno pa moje sorodnike v Minnesoti na Evelethu in v Clevelandu, O. Prav lep pozdrav Petru Zgagi za lep pouk in zabavo v njegovi koloni.

Jako bi želel, da bi mi kak sorodnik ali prijatelj na moja pisma kaj odpisal, ker samo iz Clevelanda dobim po dolgem času kak odgovor.

S pozdravom! Frank Zajc, 378 - 3rd Street, San Francisco, Cal.

Pozor rojaki v PITTSBURGHU in okolici.

Dokler se našemu stalnemu zastopniku Mr. Josephu Pogacarju ne izboljša zdravje, ima pravico pobirati naročnino za "Glas Naroda" in izdajati tozadevna potrdila Mr. Ch. Progar, 5611 Celadin St., Pittsburgh, Pa. Rojake prosimo, naj mu gredo v vseh ozirih na roke. Uprava "Glas Naroda".

Iz Slovenije.

KRVAVO GODOVANJE

Maribor ima že zopet žalostno senzacijo. V Kamnici pri Mariboru je nož končal mlado življenje. Vzrok žalostnega dogodka sta bila ples in alkohol. V Kamnici je slavil viničar Jakob Pernek god. Povabil je mnogo znancev in godci so igrali, mladina pa je plesala pozno v noč. Dobro vino je razgrela kri in spravilo vse v dobro voljo. Le 26-letni prijatelj Friderik Lešnik in njegov 23-letni prijatelj Anton Fras sta bila ves večer nekam mrka in sta slabo voljo topila v vinu. Zlasti Fras je med plesom zlovilno gledal na mlad par, ki je veselo vrtel ob poskočnih zvokih domače godbe. Postal je ljubosumen in le z največjo težavo je krotil izbruh jeze. Ob pol 2. ure zjutraj, ko so se nekateri gosti že poslavljali in ko so se plesalci zadnjič zavrteli, je izval Fras prepri in že se je vnel srdit pretep. Lešnik je skočil svojemu prijatelju na pomoč ter z nožem v roki skočil k nič hudega slutečemu 26-letnemu Ivanu Brunčiču, delavcu od Sv. Jurija v Slov. goricah in mu s silovitim sunkom prerezal žilo odvodnico na levi strani vratu ter presekal ključno kost. Brunčič se je s krvjo oblit zgrudil in kmalu izdihnil. Lešnik je še ves divji mahal z nožem okoli sebe ter nevarno ranil 20-letno Magdaleno Pernekovo, v levo prsa in levo roko ter 24-letnega delavca Franca Zorka, ki je dobil zabodljiv v prsa. Po tem dejanju je Lešnik stekel na prosto, se napolil v mesto in se tam javil orožnikom. Izročil je še ves krvav nož ter odkrito priznal dejanje. Ubijalec se je zagovarjal s pijanostjo, razburjenostjo in silobranom.

DEČEK ŽRTEV ROČNE GRANATE

Razburljiv dogodek se je pripetil te dni v Adriji. Ko so Žižkovi orali na polju, je po njivi hodil tudi desetletni sinček Kalman. Nenadoma pa je našel med razori železen predmet, kar pa se mu ni posrečilo. Zato je tekel domov se vdel na hišni prag in začel s kladivom razbijati po železu. Nihče ni opazil njegovega početja. Zdjenci pa se je predmet razletel s strahovitim pokom in deček je oblezel ves krvav na zemlji. Predmet, ki ga je našel, je bila ročna granata. Seveda so domaći zaradi silnega poka prihiteli domov in so zagledali nevarno ranjenega dečka, ki so ga takoj odpeljali v bolnišnico v Murski Soboti, kjer mu zdaj izkušajo rešiti življenje. Deček je dobil poškodbe po vsem telesu.

MLATILNICA MU JE ODTRGALA NOGO

Do prav žalostnega primera je prišlo pred dnevi v Filovecih. Mlatili so pri posestniku Lovrenčiču. Med trojico delavcev, ki so bili zaposleni vrh mlatilnice, kjer vlagajo snopje, je bil tudi 24-letni Oslaj Alojz, doma iz iste vasi. Bilo je popoldne, ko je že šlo delo h kraju. Tedaj je Oslaju, kakor je sam izpovedal, nenadno spodrsnilo na robu žrela, da je padel v mlatilnico. Prisotni delavci so takoj priskočili k ponorečenemu in ga potegnili vsega krvavega in brez noge iz stroja. Mlatilnica mu je nogo odtrgala pod kolonom. Odpeljali so ga takoj v mursko-soboško bolnišnico. Uvedena je bila preiskava, da se dožene v kakšnih okoliščinah se je pripetila nesreča.

OBSIL SE JE

Svojei so na skdnju našli obešenega 30-letnega Jakoba Trstenjaka iz Senarske. Poskušali so s oživljenjem, vendar pa je bil vsak trud zaman, ker je bil nesrečnež že mrtev. Trstenjak je že več dni govoril o samomoru, ki ga je izvršil v duševni zmedenosti.

SREDIŠČE ŠPANSKE REVOLUCIJE

Mesto Cadiz na zapadni obali Španije, kjer se je izkrcala vstaška armada iz Maroka ter se pridružila fašističnim vstašem v Seville.

Peter Zgaga

NOVICE, KI JIH NI NA PRVI STRANI

Nabava novic mi ni še nikdar povzročila preveč skrbi ali naporega dela. In koliko zanimivih novic je po velikih ameriških dnevnikih. Na prvi strani jih čitatelj ne sme iskati, kajti na prvi strani se običajno največje dolgočasnosti. Je pač tak običaj, da je treba na naslovni strani objavljati najvažnejše, dasi je najvažnejše le redkokdaj najbolj zanimivo.

Presodite naprimer naslednja poročila, pa se boste strinjali z menoj.

V Syracuse, N. Y., živi postarna devica Goldie Durston. Na dvorišču njene hiše so si že par noči shajali psi ter tako strahovito lajali in tulili, da Goldie ni mogla spati. Nekega dne je sklenila vprašati za svet društvo za varstvo živali. Stopila je k telefonu ter začela moškemu na drugem koncu telefonske žice razkladati svoje krize in težave.

Drugače jih ne morem prepoditi kot če mečem napake premoga. Najmanj trbušne premoga sem že zmetala. Kaj naj storim?

Kupite tono premoga, — je odvrnil možki in obesil slusalko.

Goldie je ta odgovor presenetil in razžalil. Telefonirala je telefonski centrali. Tam so jo ugotovili, da so ji dali naporno številko. Goldie namreč ni bila v telefonski zvezi z društvom za varstvo živali, pač pa s prodajalcem premoga.

Nadvse poštenega političnega kandidata je treba z lučjo iskati. Taka redka bela vrana se je pojavila v mestu Greenville v državi South Carolina. Imenuje se Clarence C. Coleman. Je zidar po poklicu ter bi bil rad izvoljen v kongres.

Če se to zgodi, pa ne bo izpolnil nobene obljube, ki jo je zadal tekom volilne kampanje. Te dni je na nekem zborovanju jasno in odkrito povedal: — Najprej bom zase skrbel. Če bom imel kaj priložnosti in časa, se bom pa tudi za vas nekoliko pobrigal.

18 letnem Curtisu Weigoldu je uspelo pobegniti iz prisilne delavnice v Pierre, S. D. Dva dni se je skrival po okolici, in ko se je prepričal, da ga ne zasledujejo, je postal bolj korajžen.

V mraku se je postavil kraj državne ceste ter z znamenji prosil avtomobiliste, naj ga vzamejo s seboj. Hotel je pač dospeti v sosednje mesto, da bi se izognil nevarnosti.

Avtomobilisti se pa niso zmejnili za njegove tihe prošnje. Curtis je že obrupal.

Za vsak slučaj je še enemu pomagal. Avtomobil se je ustavil. Curtis je vstopil ter sedel. Kmalu se je pa prepričal, da sedi poleg ravnatelja prisilne delavnice.

V bližini mesta Washington v državi Pennsylvanija se je dvema farmerjema ustavil Ford. Ne naprej, ne nazaj ga nista mogla spraviti. Ko se tako mučita, se pripelja mimo krasen avtomobil.

Sivolas, mršav možak se sklone skozi okno in jima zakliče: — Po konja bosta morala iti. Sicer ne bo šlo.

Prijazen možak je bil Henry Ford.

V Springfield, Mo., je sodnik ločil zakonca Matthews. Za ločitev zakona je to tožila Matthewsova žena na podlagi dejstva, da njen mož ne zna — kuhati.

DENARNE POSILJATVE

Denarna nakazila izvršujemo točno in zanesljivo po dnevnem kurzu.

Table with exchange rates for Yugoslavia and Italy.

KUR SE OSENE REDAJ HITRO MENJAJO BO NAVEDENE OSENE PODVSEBENE SPREMEMBE GORI ALI DOLI

Za izplačilo večjih zneskov kot zgoraj navedeno, hbitel v dinarjih ali bank. dovoljenjemo se boljše pogoje.

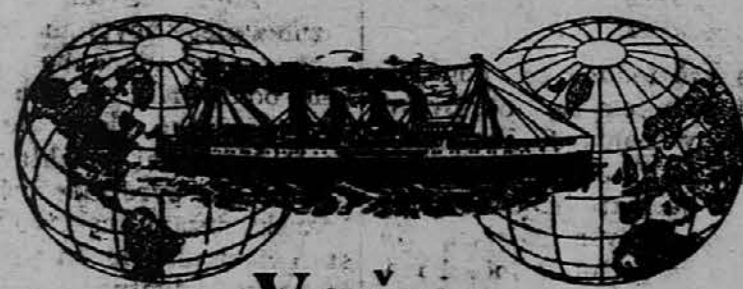
IZPLAČILA V AMERIŠKIH DOLARJIH

Table with remittance rates in US dollars.

Prejemnik goti v starem kraju izplačilo v dinarjih.

NUJNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO PO CABLE LETTER ZA PRISTOJNO.

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY "Glas Naroda" 216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

Važno za potovanje.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj ali dobiti koga od tam, je potrebno, da je poučen v vseh stvarih. Vred naše dolgoletne skušnje vam zamoremo dati najboljša pojasnila in tudi vse potrebno preskrbeti, da je potovanje udobno in hitro. Zato se zaupno obrnite na nas za vsa pojasnila.

Mi preskrbimo vse, hodisi prošnje, za povratna dovoljenja, potni liste, vize, in sploh vse, kar je za potovanje potrebno v najhitrejšem času, in kar je glavno, za najmanjšo stroško.

Nedoklavljeni naj ne odlašajo do zadnjega trenutka, ker predno se dobi iz Washingtona povratno dovoljenje, RE-ENTRY PERMIT, trpi najmanj en mesec.

Pišite torej takoj za brezplačno navodila in zagotavljam vam, da boste poceni in udobno potovali.

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY (Travel Bureau) 216 West 18th Street New York, N. Y.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

ZALOST STAREGA KAZNJENCA

To je drobna zgodbica, ki mi jo je bil povedal Yves neki večer, ko je šel v pristanisce, da bi odpeljal s svojo križarko tovor obsojencev v izgnanstvo v Novo Kaledonijo.

Med njimi je bil tudi zelo star kaznjenc (najmanj 70 let mu je bilo), ki je nemo nesel s seboj ubogega vrabca v majhni kletki.

imel v kletki kos tistega sivga kruha, ki ga dajejo v ječah. Vendar je bilo videti, da je zadovoljen; skakljaj je kakor ne vem kateri ptič.

Med zibanjem na mostičku so se bila vrata odprla. Vrabe se je zbal, odletel — in padel v morje, ker je imel ostrizene peruti.

se je mladi gospod z naočniki, njegov tovariš na verigi, smejal, ko ga je videl, kako joka. Zdaj, ko ni bilo več vrabca, ni maral več hraniti te kletke, ki jo je napravil s tolikšno ljubeznijo za malega mrliča; zmeraj jo je ponujal prijaznemu mornarju, ki je bil tako dober, da je poslušal njegovo povest. Zapustiti mu je hotel to vilolo pred odhodom na svojo dolgo pot.

In Yves je žalosten sprejel darilce, prazno hišico, da ne bi žalil starega zapuščenca, če bi preziral stvarco, ki je imel z njo toliko truda.

POMANJKANJE ZDRAVIL.

Spanski radijski postaji Sevilla in Madrid konkurirata med seboj, kdo bo poročal o več in večjih zmagah nad nasprotnikom, tako da ni mogoče verjeti poročilom ne ene ne druge.

"GLAS NARODA" pošiljamo v staro domovino.

Kdor ga hoče naročiti za svoje sorodnike ali prijatelje, to lahko stori. — Naročnina za stari kraj stane \$7. — V Italijo lista ne pošiljamo.

TEŽA KZAKON.

Zena angleškega romanopisca S. P. B. Maisa je vložila tožbo za ločitev zakona, ker živi njen mož že 13 let z neko Doughtyjevo in ima z njo otroka. Ta ločitvena tožba zanima sedaj angleško javnost.

Pisatelj je priznal brez nadaljnega, da je zakon prelomil z drugo žensko, pravi pa, da ga žena v nobenem oziru ni ovirala, da ga je celo skoraj spodbujala. V ostalem pa je tudi sama prelomila zakon in ne samo enkrat, temveč kar trikrat in sicer l. 1923, z Georgeom Nevilleom, l. 1922 s Fr. Youngom, od l. 1925 do 1931, pa z Bevanom Dominicom Lewisom.

Leta 1916, ko sta zakonca dobila prvega otroka, se je Mr. Mais odpeljal z nekim dekletom na nedeljski izlet in je preživel tisto nedeljo, kakor je ženi sam priznal, s tem dekletom kakor mož in žena.

Tri leta pozneje se je pojavil v hiši neki Brownrigg, ki ga je Maisova poznala še izpred vojne, in pisatelj ga je sprejel z veliko pristranostjo, ter mu preskrbel celo delo, ker je bil mož takrat nezaposlen. Za zahvalo je navezal Brownrigg z njegovo ženo razmerje, o katerem pa ni pisatelj nič vedel.

Leta 1921 se je trojica preselila v Hove in leto pozneje je gospa Maisova odšla na nedeljski oddih z Mr. Youngom, kar je sama priznala možu. Zavoljo ravnotežja se je mož potem leta 1923 zaljubil v Doughtyjevo. Na njegovo željo je celo svoje ime spremenila v Gillian Mais.

Leto pozneje je imel z njo nezakonskega otroka in njegova žena, ki je ostala sama, je začela razmerje z Lewisom. Te razmere so trajale dalj časa. Šest let je preživela gospa Maisova kot "žena" Lewisa v Parizu, med tem ko je Mais z Doughtyjevo in otrokom živel na Angleškem. Že leta 1926, se je hotela gospa Maisova ločiti in je zahtevala, naj Doughtyjeva zapusti hišo, preden se sama vrne vanjo. Mož se pa ni mogel sporazumeti z njo in tako je ostala pri Mr. Lewisu, dokler se ni ta leta 1931 ločil od nje.

Leta 1934 je skušala znova doseči ločitev svojega zakona, pa ni prodrla. Dokončno je njeno zahtevo sedaj odklonilo sodišče z motivacijo, da bi bila imela že večkrat priliko, da se znova poroči, ne pa da je ovirala svojega moža, ki je skrbel za Doughtyjevo na vse načine in bi se bil z njo tudi poročil če bi ne bila Maisova tega preprečila. Angleška javnost zdaj na različne načine komentira to razsodbo.

JAPONSKA KRŠI POMORSKI SPORAZUM.

Japonska vlada je obvestila Veliko Britanijo, da ne bo odstranila iz službe onih podmornic, ki bi jih morala po pomorskem dogovoru odstraniti.

L. Ganghofer: Grad Hubertus :: Roman ::

21

France je šel starčku nasproti: "Ga že imam?" Oddihovaje se je Mozer zmajal z glavo in snel klobuk. Njegova, s potnimi kapljicami posejana pleša, se je blestela v soncu. "Nič jinna! In vražjedivji je, ker ga kozel vodi za nos. Če bi bil šel za menoj, bi ga imel že zdavnaj. Toda naravno, zdaj je Šiper v milosti in stari Mozer lahko nosi pisemca. Šiper, da, gospod Šiper!"

France se je zresnil, ko je začel to ime. Samo, da mu je nekaj rekla, ga je vprašal: "Greš domov?"

"Kontesi moram nesti pisemce, ker grof ne utegne od koč. Tega mu ne morem zameriti. Takega korenjakega kozla s takšnim rogovjem še svoj živ dan nisem videl."

Starec se je obrnil proti goram: "Jaz pravim, ne bo ga dobil. Če bi šel za menoj. Toda gospod Šiper, naravno! Ta je pametnejši! In staremu Mozerju so se posmečevali. Nobene pravice ni več na svetu!" Starček glas se je tresel.

"Nikar se re trpinči!" je talažil France — "Natančno morate pogledati, preden prideš na to, da je vse pravično urejeno. Pogledj naju dva: jaz sem mlajši, ti si pa zato izkušenejši, jaz imam več las, zato imaš pa ti lepšo plešo!"

Starec se je smejal: "Da, France, ti še držiš z menoj! Toda Šiper, naj bo kakor je, ne bom več govoril. In ti, France, le nikar se ne mudi. Gospod grof je že prej zmajeval, ker te tako dolgo ni!"

France se je prestrašil. "Bog s teboj, Mozer!" Začel je teči.

Planšarica, ki še ni bila šla iz sence, se je staremu puškonoscu priklonila: "Čast mi je, gospod Mozer. Veseli me, da nas zopet enkrat obiščete, gospod Mozer!" Mežikaje je pokazala s palecem čez ramo: "Družbo imamo! Lepa Lizika je tu!"

"Kaj? Naša Lizika. Oh, to je prijetno!" — Starec je zdvijal v vratom.

Planšarica je kihala: "Ni slabo! Takle starlišček! In ti gre vendar še na sladke limanice!"

Medtem je bil France prekoračil brestovje ter dosegel maeesnovje. Pot je bila hrapava, tako da je lovca zaradi hitre hoje pohajala sapo. Iz njegovih oči so govorile misli, ki so ga težile. "Kako se pa more jeziti? Saj vendar ne morem leteti!" Kratki počitek v planšarski koči si je vendar mogel dovoliti. Na urnem pohodu se vendar smeš vsaj enkrat vsteti. In doli je bil moral najeti še zadnjega gonjača. In ni bila njegova krivda, da je šel k Bruknerju zastoj. Zastoj? Ko je prišel France na te misli, so se začele njegove oči vrteti. Zdaj je moral na kaj drugega misliti kakor na nevilhto, ki ga je lahko pričakovala v lovski koči.

Razjedeno kamenje se je pričelo pojavljati nad gozdom in steza se je nagnila v ozko globel. Kmalu so se stene zopet razširile in pred lovcom je ležala široka gorska dolina, v sredini katere se je med rušjem in pritlikovjem svetila srebrnosiva skodlasta streha lovsko kočice. S treh strani je bila obdana s strmimi gorskimi nazidki, medtem, ko se je v tisto stran, s katere je prišel France, odpiral razgled v

daljavo. Tam spodaj v nevidni globočini je ležalo jezero, na ono stran so se zopet dvigale gore, vrh za vrhom, v vedno nežnejšo sinjino.

Ko se je France približal lovski koči, je zagledal med ruševjem nekakšno blesketanje kakor od zlata. Trenotek se je obočaval, nato si je napravil prehod skozi zapletene veje in prišel je na majhno jaso, kjer je stalo visoko stojalo z iztegnjenim daljnogledom. Pred velikim daljnogledom, ki je bil uprt v sredi razgrebene skalne stene, je sedel na nižjem kamnu neki lovec: John Šiper, puškonosec grofa Egeja. Nosil je planinsko obleko. Kar je imel na životu, je bilo tako sivo preperelo, da se je videla nepremična postava kakor skalna kopa. Tudi lasje kot pepel; nisi mogel razločiti, ali so še svetli ali so že osiveli. Filnik je bil od čenca tako rjavo ožgan kakor mršava kolena, preko katerih so se napejale za prst debele kite. Ko je za njim zašmelo mladikovje, je počasi okrenil glavo. Po potezah si videl, da ima štirideset let. Čelo, v kolikor ga je obsenčeval rob klobuka, je bilo belo, nos in lica rjava. En stran lice je bila gosto obrasla z brezbarvnim dlakovjem, druga le na težko lasnata ter pokrita z zastaranimi brazgotinami; nekoč pred leti je bil Šiper padel v pijanosti z obrazom na razbeljeno pečeno ploščo. Njegove poteze so bile videti kot okamenele; le oči so živele, te male sive oči in te so bile bistre kakor kraguljeve.

"Kje je kozel?" je vprašal France s pridruženim glasom.

Šepetaje, komaj opazno ustnice premikajoč, je odgovoril Šiper: "Ne skrbi za kozla! Ta mi ne nide izpred oči! Rajši glej, da prideš v koč. Grof že dolgo čaka. Rekel sem mu, da ne moreš biti prej tu. Pa saj veš, kakšen je."

Počasi je obrnil obraz k daljnogledu, zatisnil levo oko ter z desnim pogledal skozenj.

France je težko dihajoč potisnil klobuk na čelo ter se prerinil skozi grmovje.

Zdaj je pogledal za njim Šiper. Tenek smehljaj se je utrlil s krivobradih ust in v sivih očeh se je ukresala sovražna škodoželjnost.

6. poglavje.

Grofa Egeja najljubša kočica se ni odlikovala po posebnih lastnostih, če izvzamemo njeno ugodno lego, še najmanj pa po udobnosti: — majhna, iz brun surovo stesana hiša z majhnimi okni in tako nizkimi vrati, da je grof Ege, če je hotel hitro steči iz kočice in oprezovati za divjačino, često prišel s prečnim brunom v neprijetno dotiko. Posledica je bila buška na čelu, ali kot so gorjanci rekali "stropnik". — Namesto da bi poklical tesarja in dal popraviti nedostatek pri vratih, se je grof Ege zadovoljil s tem, da je dal kočici častni priimek "palača bušk".

Vrata so odpirali v majhno lovsko kočico, ki je služila obenem za kuhinjo in iz katere so plezali po strmi lestvi na senjak, na lovsko ležišče. Zraven kuhinje je bila grofova sobica, poseben prostor, katerega strop in brunasta stene so bile opažene z deskami.

DALJE PRIDE

ZNAMENITI ROMANI KARLA MAYA

Kdo bi ne hotel spoznati "Vinetova", idealnega Indijanca, ki mu je postavil May s svojim romanom najlepši spomenik?

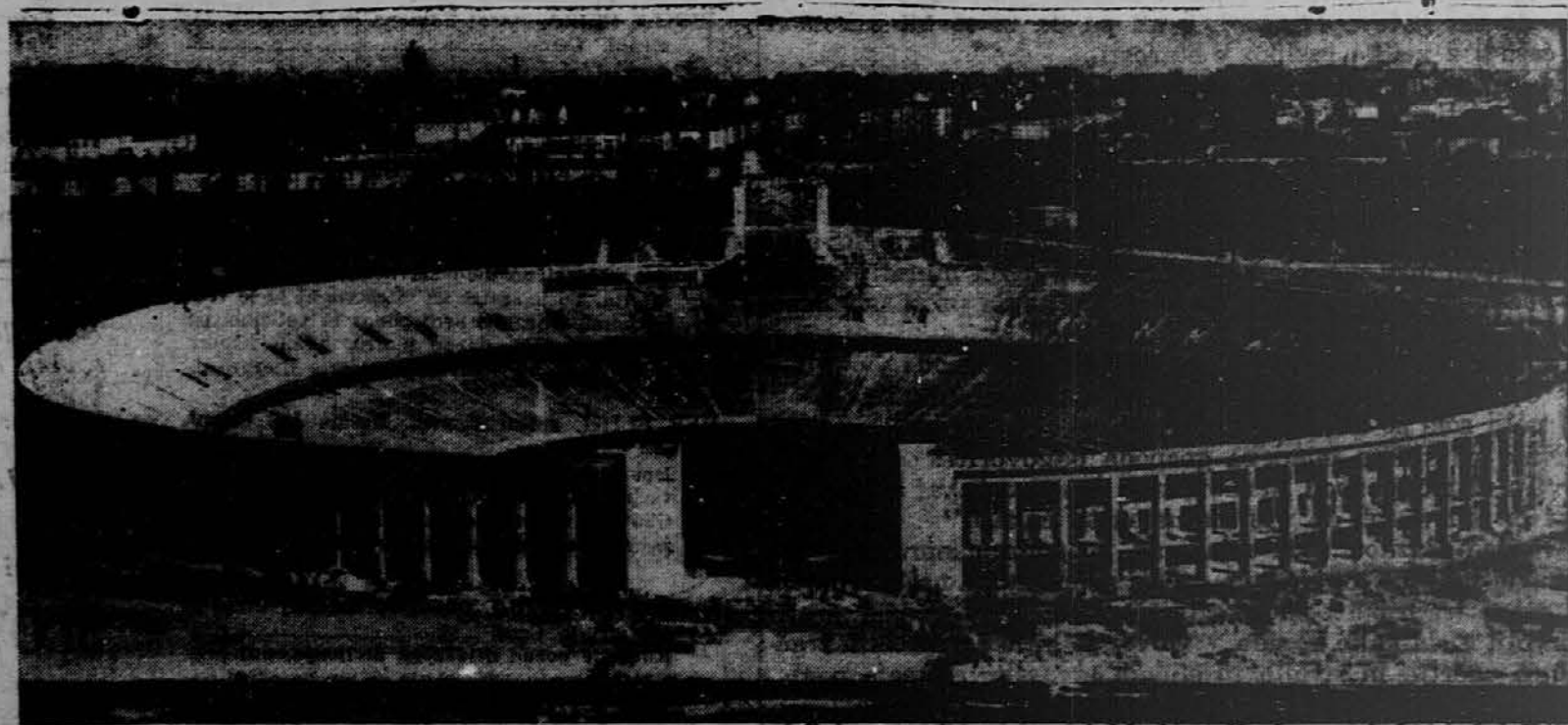
Kdo bi ne hotel biti z Mayem v "Padišahovi senci" pri "Oboževalcih Ognja", "Ob Vardarju"; kdo bi ne hotel čitati o plemenitem konju "Rihju in njegovi poslednji poti"?

TO SO ZANIMIVI IN DO SKRAJNOSTI NAPETI ROMANI! !

- IZ BAGLADA V STAMBUL 4 knjige, s slikami, 637 strani. Vsebina: Smrt Mohamed Emina; Karavana smrti; Na begu v Goropa; Družba En Naz. Cena 1.50
V GORAE BALEANA 4 knjige, s slikami, 576 strani. Vsebina: Kovač Šimen; Zaroza z zaprekami; v globlji; Mohamedanski svetnik. Cena 1.50
KRIŽEM PO JUTROVEM 4 knjige, 598 strani, s slikami. Vsebina: Jesero smrti; Moj roman ob Nilu; Kako sem v Mekko romal; Pri šamarib; Med Jezidi. Cena 1.50
WINETOV 12 knjig, s slikami, 1753 strani. Vsebina: Dvekrat na divjem zapadu; Za življenje; Našel sem Indijanca; Proklestvo zlata; Za detektiva; Med Romanci in Apuči; Na nevarnih potih; Winetovov roman; Sava; Pri šamarib; Winetova smrt; Winetova oporoka. Cena 3.50
PO DIVJEM SIRDISTANU 4 knjige, 694 strani, s slikami. Vsebina: Amatiija; Beg iz ječe; Krona sveta; Med dvema ogledoma. Cena 1.50
PO DEŽELI ŠARHETARJEV 4 knjige, s slikami, 577 strani. Vsebina: Brata Aladžija; Koča v sotočju; Miridju; Ob Vardarju. Cena 1.50
SATAN IN ISKARIOT 12 knjig, s slikami, 1794 strani. Vsebina: Izvoljeni; Tuma Astar; Na sledu; Nepar nosil nasproti; Altarjen; V treh delih sveta. Cena 1.50
Z U T I 4 knjige, s slikami, 597 strani. Vsebina: Beg s medvedom; Juna; Izgubljen; Kubi; Čuo —; Rih, in njegova poslednja pot. Cena 1.50

Naročite jih lahko pri: KNJIGARNI "Glas Naroda" 216 West 16th Street New York, N. Y.

OLIMPIJSKI STADIJ V BERLINU

Slika nam predstavlja ogromni stadij v Berlinu, kjer se vrše olimpijske igre. Iger se udeležujejo sportniki 52 narodov. Jugoslovanski Sokoli so dosegli v telovadbi peto mesto.

